☛วัดบางขนุน

"บางขนุน" ชื่อตำบลและชื่อวัด อยู่ริมคลองแม่น้ำอ้อมฝั่งใต้ ในเขตอำเภอบางกรวย มีคลองบางขนุนแยกจากคลองแม่น้ำอ้อมเข้าไป ในคลองนี้มีวัดบางขนุนเป็นวัดโบราณ มีภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในอุโบสถ สังเค็ด (เรือนสวด) และหอไตรกลางน้ำ

วัดนี้สร้างขึ้นเมื่อประมาณปีพุทธศักราช ๒๑๐๓ ไม่ทราบนามประวัติผู้สร้างวัด ได้เรียกขานตามชื่อตำบลที่ตั้งวัด

อุโบสถ เป็นอาคารที่มีฐานแอ่นโค้งทรงเรือสำเภาแบบศิลปกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย ส่วนมุขด้านหน้า-หลัง และซุ้มประตูหน้าต่างเข้าใจว่าสร้างเพิ่มในคราวบูรณะอุโบสถ เมื่อประมาณสมัยรัชกาลที่ ๓ มาซ่อมแซมใหม่อีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ภายในอุโบสถมีภาพจิตรกรรมฝาผนังงดงามมีตอนที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากดาวดึงส์ มารผจญ และเทพชุมนุม บานประตูเขียนเป็นภาพเสี้ยวกางทวารบาลทรงสัตว์หิมพานต์ที่มีศีรษะเป็นมนุษย์ สภาพฝาผนังร่วนซุยมาก บูรณะใหม่ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในอุโบสถ

<u>สังเค็ด (เรือนสวด)</u> เป็นไม้จำหลัก ลวดลายประดับกระจกงดงาม หน้าบันแกะเป็นลวดลายดอกไม้ปิดทอง ปัจจุบันทรุดโทรมไปมาก

ภาพสังเค็ด (เรือนสวด)

<u>หอไตรกลางน้ำ</u> เป็นสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยา ภายในมีจิตรกรรมฝาผนังและบานประตูหน้าต่างเป็นจิตรกรรมสมัยอยุธยา ภายในหอไตรมีตู้พระธรรมลายรดน้ำลวดลายพรรณพฤกษา มีอยู่ ๖ ใบ ซึ่งมีความงดงามมาก

ภาพหอไตรกลางน้ำ

ได้บูรณะอุโบสถครั้งแรกเมื่อประมาณสมัยรัชกาลที่ ๓ โดยสร้างมุขด้านหน้า-หลัง และซุ้มประตูหน้าต่างเพิ่มขึ้น ครั้งที่ ๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ก่อกำแพงแก้วขึ้นมาใหม่เปลี่ยนจากเดิม ซึ่งเป็นกำแพงบัวหลังเจียด แต่เสาหัวเม็ดทรงมัณฑ์ที่มุมยังมีรูปทรงเดิม ครั้งที่ ๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เดือนพฤศจิกายน ซ่อมซุ้มประตูหน้าต่าง ครั้งสุดท้ายทางวัดได้บูรณะเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ อุโบสถจึงดูใหม่หมด แต่สภาพภายในยังรักษารูปเดิมไว้

☛วัดแก้วฟ้า

ขั้นและตำบลที่ตั้งวัด

วัดแก้วฟ้า เป็นวัดราษฎร์ ตั้งอยู่ ณ บ้านเลขที่ ๔๕ หมู่ ๕ ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี รหัสไปรษณีย์ ๑๑๑๓๐

ด้านหน้าวัด พิจารณาจากพระประธาน วัดแก้วฟ้า หันหน้าไปทางลำคลองบางกอกน้อยซึ่งเดิมเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา

- เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน คือ พระอธิการไพศาล กิตติภทโท (บำรุงแคว้น)
- หมายเลขโทรศัพท์ ๐-๒๔๔๗-๕๔๔๖, ๐-๒๔๔๖-๓๕๔๙, ๐-๒๘๓๙-๙๙๓๑
- หมายเลขโทรสาร ๐-๒๘๓๙-๙๙๓๒
- Email : ankomen@hotmail.com

พิกัดภูมิศาสตร์

เส้นรุ้ง	๑๓	๔๘	๒๐	เหนือ
เส้นแวง	๑๐๐	๒๘	๕๐	ตะวันออก

เนื้อที่ ที่ตั้งวัด

ทิศเหนือ	ยาว	๙ เส้น	๔ วา	ติดที่ดินที่มีผู้ครอบครอง
ทิศใต้	ยาว	๙ เส้น	๔ วา	ติดที่ดินที่มีผู้ครอบครอง
ทิศตะวันออก	ยาว	๒ เส้น		ติดคลองบางกอกน้อย
ทิศตะวันตก	ยาว	๒ เส้น		ติดที่ดินที่มีผู้ครอบครอง

เนื้อที่ประมาณ ๕๖ ไร่ ๑ งาน ๗๒ ตารางวา พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม

ประวัติความเป็นมาของวัดแก้วฟ้า

วัดแก้วฟ้า เป็นวัดโบราณ ในหนังสือวัฒนธรรม พัฒนาการทางประวิติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดนนทบุรี ของคณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของวัดแก้วฟ้าว่า เป็นวัดที่สร้างขึ้นประมาณ พ.ศ. ๒๐๙๕ รัชกาลสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ภายหลังที่ทรงตั้งเมืองนนทบุรี ๓ ปี ไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ใดเป็นผู้สร้าง แต่จากหลักฐานทางด้านโบราณสถานและโบราณวัตถุที่อุโบสถหลังเก่าเป็นสิ่งก่อสร้างในสมัยอยุธยาตอนปลาย

สภาพปัจจุบัน อุโบสถหลังเก่าชำรุดมาก จำเป็นต้องรีบบูรณปฏิสังขรณ์

โบราณสถานที่สำคัญ ได้แก่

๑. อุโบสถหลังเก่า ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย แบบทรงโรง มุงด้วยกระเบื้องกาบกล้วยดินเผาไม่เคลือบสี ตรงกลางมีเทพพนม ชายคามีเทพพนมอุดมปลาย อาคารเครื่องก่อ ผนังรับน้ำหนัก ฝาผนังหุ้มกลอง ก่ออิฐดอกไก่ ขนาด ๕ ห้อง ขนาดกว้าง ๙.๕๐ เมตร ยาว ๒๒.๗๐ เมตร ภายในประดิษฐาน พระพุทธรูป พระประธานที่เรียกกันว่า หลวงพ่อโต หรือ หลวงพ่อใหญ่ บนฐานชุกชี ด้านหน้ามี

ประตู ๒ ประตู ด้านหลังทึบ ไม่มีประตู ด้านข้างอุโบสถมีหน้าต่างด้านละ ๔ ช่อง พร้อมกับซุ้มหน้าต่าง มีลวดลายปูนปั้น ฐานอุโบสถมีลักษณะแอ่นโค้งแบบเรือสำเภา ด้านหน้าอุโบสถมีพาไล

ภาพอุโบสถหลังเก่า

๒. กำแพงแก้ว เป็นศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย ลักษณะเป็นกำแพงบัวหลังเจียดมีเสาประตูกำแพงแก้วเป็นเสาหัวเม็ดทรงมัณฑ์ อยู่ทางทิศเหนือและทิศใต้ด้านละ ๑ ช่อง

๓. ใบเสมา ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย ทำด้วยศิลาทรายสีแดง มีลวดลายจำหลักตั้งอยู่บนฐานเท้าสิงห์ ในซุ้มทรงกูบช้าง ซุ้มใบเสมาทั้ง ๘ ซุ้ม ตั้งล้อมรอบอุโบสถ

ภาพใบเสมา

๓. เจดีย์ ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย มีอยู่ ๒ แบบ คือ

๔.๑ เจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง ตั้งอยู่มุมกำแพงแก้ว ด้านนอกทั้ง ๔ มุม

๔.๒ เจดีย์ย่อมุมไม้ยี่สิบ ฐานสิงห์ยอดบัวกลุ่ม องค์ใหญ่ จำนวน ๑ องค์ ตั้งอยู่ด้านหลังอุโบสถนอกกำแพงแก้ว ลักษณะเจดีย์แบบนี้เป็นประเพณีที่สร้างตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์

ภาพเจดีย์

<u>โบราณวัตถุที่สำคัญ ได้แก่</u>

๑. พระประธานในอุโบสถหลังเก่า พระประธานองค์นี้เรียกกันว่า หลวงพ่อโต หรือหลวงพ่อใหญ่ ลักษณะเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ทำด้วยศิลาทรายสีแดง ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย เดิมถอดเป็นชิ้น ๆ ได้ ต่อมาได้ลงรักปิดทองทั้งองค์ พระพุทธรูปองค์นี้เป็นปูชนียวัตถุที่เคารพนับถือของชาวบ้านว่าเป็นพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์มาก

ภาพพระประธาน

๒. พระพุทธรูปองค์รองทั้งหมดในอุโบสถหลังเก่า ทำด้วยศิลาทรายสีแดงศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย

๓. สมุดข่อย หรือสมุดไทย ทำด้วยกระดาษจากต้นข่อยลักษณะแบบไทยมีภาพประกอบเป็นวรรณกรรมลายลักษณ์อักษร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๓๕๕

ภาพสมุดข่อย

๔. รูปหล่อจำลองหลวงปู่อินทร์ ลักษณะนั่งขัดสมาธิราบ ทำด้วยโลหะ พระอธิการอินทร์ หรือหลวงปู่อินทร์ เป็นพระอุปัชฌาย์ และเป็นพระเถระผู้มีวัตรปฏิบัติอันงดงาม มีความเคร่งครัดในพระธรรมวินัย และการปฏิบัติ ศีล สมาธิ ภาวนา ท่านเป็นพระที่มีจริยาวัตรอันงาม มีภูมิธรรม และความรู้สูงมาก นอกจากนี้ท่านยังเป็นพระที่มีความสามารถในการปรุงยาสมุนไพรรักษาโรคต่าง ๆ และมีเมตตาธรรมอย่างสูง ท่านช่วยบรรเทาความเดือดร้อน ทุกข์ยากของประชาชนด้วยธรรม จึงเป็นที่เคารพของประชาชนอย่างสูง พ.ศ. ๒๔๓๔ ได้มีผู้หล่อรูปจำลององค์ท่านไว้เป็นที่สักการบูชาสืบมาถึงปัจจุบัน ในปัจจุบันมีพระสงฆ์และประชาชนมาถวายเครื่องสักการบูชา รูปจำลองของท่านเป็นจำนวนมาก

รูปหล่อจำลองหลวงปู่อินทร์

ความสำคัญของวัดแก้วฟ้า

วัดแก้วฟ้าเป็นวัดโบราณ จากหลักฐานทางเอกสารที่กล่าวแล้ว กล่าวว่าสร้างสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พระมหากษัตริย์ลำดับที่ ๑๖ แห่งกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. ๒๐๙๑-๒๑๑๑) ไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ใดสร้าง

เดิมชุมชนวัดแก้วฟ้า เป็นชุมชนที่พัฒนาการมาจากชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงคือ ชุมชนบางขนุน กับชุมชนบางขุนกองซึ่งเป็นชุมชนที่ตั้งมาก่อน

ในหนังสือนิราศพระประธมที่สุนทรภู่ แต่งในสมัยรัชกาลที่ ๓ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า กล่าวถึงประวัติชุมชนบางขนุนขุนกองไว้ว่า

"บางขนุนขุนกองมีคลองขวาง ว่าเดิมบางชื่อถนนเขาขนกอง เป็นเรื่องครั้งคราวท้างอู่ทองแต่คนร้องเรียกเพื่อนไม่เหมือนเดิม"

ชื่อวัดแก้วฟ้า ตรงกับ พระนามของพระมหากษัตริย์ ลำดับที่ ๑๔ คือ สมเด็จพระเจ้าแก้วฟ้า (พระยอดฟ้า) (พ.ศ. ๒๐๙๐-๒๐๙๑) ซึ่งเป็นพระราชโอรสในสมเด็จพระไชยราชาธิราชกับแม่อยู่หัวศรีสุดาจันทร์ เป็นเรื่องที่น่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ในสมัยพระมหาจักรพรรดิ โปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองลัดที่แม่น้ำเจ้าพระยาเดิม เมื่อ พ.ศ.๒๐๙๑ จากบางกรวยเหนือวัดชะลอ ไปทะลุวัดขี้เหล็ก (วัดสุวรรณคีรี) เป็นเหตุให้

๑. ทำให้การระบายน้ำจากแม่น้ำอ้อม ซึ่งเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาเดิมไหลผ่านบางกรายเร็วขึ้น

๒. เพิ่มปริมาณน้ำให้แก่บางกรวยตอนล่าง บางบำหรุ บางกอกน้อย

๓. เพิ่มเส้นทางเดินเรือจากบางกอกผ่านบางกรวย บางใหญ่ ออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยา เป็นการเปิดเส้นทางลัด เพื่อการเคลื่อนทัพ ถ้าข้าศึกปิดปากน้ำเจ้าพระยาที่วัดเขมา จะได้ใช้เส้นทางคลองบางกอกน้อยไปสู่อยุธยาได้

หลังจากการขุดคลองบางกรวยเพื่อให้เป็นเส้นทางลัดจากแม่น้ำเจ้าพระยาตรงบริเวณเหนือวัดชะลอให้ไปบรรจบกับคลองบางกอกน้อยตรงบริเวณวัดสุวรรณคีรี (วัดขี้เหล็ก) ถือเป็นงานใหญ่และอาจประสบอุปสรรคหลายอย่าง

ตามโบราณประเพณีของผู้ที่คิดจะทำงานใหญ่ทุกอย่าง จะนิยมอธิษฐานต่อทวยเทพยดาอารักษ์หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเคารพนับถือเพื่อขอให้การทำงานใหญ่ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงสมประสงค์ด้วยดีทุกประการหรือหากมีอุปสรรคเกิดขึ้นในระหว่างการทำงานใหญ่ดังกล่าว ก็ขอเอาชนะผ่านพ้นอุปสรรคดังกล่าว

ภายหลังจากการทำงานใหญ่สำเร็จ หรือกำลังทำงานใหญ่ดังกล่าวอยู่ก็ตาม ก็จะนิยมสร้างวัดหรือเทวสถานตามคติความเชื่อของตนไว้เพื่อให้เป็นอนุสรณ์แห่งความสำเร็จหรือการเอาชนะผ่านพ้นอุปสรรคดังกล่าว

การที่สมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงดำริที่จะขุดคลองบางกรวย เพื่อให้เป็นเส้นทางลัดแม่น้ำเจ้าพระยาตรงบริเวณเหนือวัดชะลอให้ไปบรรจบกับคลองบางกอกน้อยตรงบริเวณ วัดสุวรรณคีรี (วัดขี้เหล็ก) ต้องถือว่าเป็นงานใหญ่ที่จะประกาศพระบรมเดชานุภาพของพระองค์ให้เกรียงไกรสืบไป

สันนิษฐานว่าก่อนที่จะบัญชาการให้ขุดคลองบางกรวยหรือในระหว่างขุดคลองบางกรวยนั้น สมเด็จพระมหาจักรพรรดิคงจะทรงตั้งสัตยาธิษฐานต่อเทพยดาอารักษ์ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่กรุงศรีอยุธยา หรือ ณ บริเวณที่ ที่จะต้องขุดคลองผ่านว่า ขอให้การขุดคลองครั้งนี้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อันยิ่งใหญ่ต่อพระราชอาณาจักรและอาณาประชาราษฎร์ทุกหมู่เหล่า จงสำเร็จราบรื่นสมพระราชประสงค์ทุกประการหรือหากจะมีอุปสรรคเกิดขึ้น ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดก็ตาม ก็ขอให้เอาชนะผ่านพ้นอุปสรรคนานัปการเหล่านั้นด้วย

เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้น่าสันนิษฐานได้ว่า ในระหว่างที่สมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงบัญชาการให้ขุดคลองบางกรวยไปได้ไกลพอสมควรหรืออาจขุดคลองบางกรวยไปบรรจบคลองบางกอกน้อยตรงบริเวณวัดสุวรรณคีรี (วัดขี้เหล็ก) สำเร็จลุล่วงสมพระราชประสงค์แล้วก็ได้พระองค์จะทรงทอดพระเนตรเห็นสถานที่ตรงบริเวณที่ตั้งวัดแก้วฟ้าในปัจจุบันว่าเหมาะที่จะทรงสร้างวัดขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งความสำเร็จตามที่ทรงตั้งสัตยาธิษฐานไว้สืบไป

ส่วนที่โปรดพระราชทานนามวัดแห่งนี้ว่า วัดแก้วฟ้า ก็น่าจะสันนิษฐานได้ ๒ ประการคือ

๑. เพื่อให้เป็นอนุสรณ์ของพระองค์ (สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ) เองที่ทรงบัญชาการให้ขุดคลองบางกรวยจนแล้วเสร็จสมพระราชประสงค์ทุกประการ เพราะผู้ที่จะเกณฑ์คนเป็นจำนวนมากมาทำงานใหญ่ขนาดนี้ได้จะต้องมีบารมีหรือพระบรมเดชานุภาพอันสูงส่งมาก ซึ่งก็หมายถึงพระองค์ (สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ) นั่นเอง เพราะตามคติของคนไทยที่ยึดถือปฏิบัติกันมาแต่โบราณ นั้น คำว่า **แก้วฟ้า ,ฟ้า,แผ่นดิน** เป็นต้น จะนิยมใช้เป็นพระราชสมัญญานามของพระกษัตริย์ เช่น เจ้าฟ้า เจ้าแผ่นดิน เป็นต้น

๒. เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ทำให้สันนิษฐานได้ว่า สมเด็จพระมหาจักรพรรดิโปรดให้ใช้สมัญญานามของพระองค์มาตั้งแต่เป็นชื่อวัดแห่งนี้ว่า วัดแก้วฟ้า เพื่อให้เป็นอนุสรณ์ที่แสดงให้เห็นถึงพระบรมเดชานุภาพของพระองค์ที่ทรงบัญชาการให้ทำการขุดคลองบางกรวยซึ่งเป็นงานใหญ่ที่ต้องอาศัยผู้มีบารมีที่สามารถเกณฑ์คนเป็นจำนวนมากให้มาช่วยกันทำงานอันยิ่งใหญ่ครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงสมพระราชประสงค์ทุกประการ

๓. เพื่อให้เป็นอนุสรณ์แด่สมเด็จพระเจ้าแก้วฟ้า (พระยอดฟ้า) ซึ่งเป็นพระราชโอรสของสมเด็จพระไชยราชาธิราชที่ประสูติแต่สนมเอกศรีสุดาจันทร์ โดยสมเด็จพระเจ้าแก้วฟ้า (พระยอดฟ้า) เสด็จขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ปกครองอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา ลำดับที่ ๑๔ แต่ถูกลอบปลงพระชนม์ขณะทรงพระเยาว์ ทั้งที่เสด็จขึ้นครองราชย์ได้เพียง ๒ ปีเศษ (พ.ศ. ๒๐๘๙-๒๐๙๑) เท่านั้น

๔. เมื่อสมเด็จพระมหาจักรพรรดิเสด็จขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์ปกครองอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาเป็นลำดับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๐๙๑-๒๑๑๑) สืบต่อมานั้น พระองค์คงจะทรงรำลึกถึงสมเด็จพระเจ้าแก้วฟ้า (พระยอดฟ้า) ที่ถูกปลงพระชนม์แต่ทรงพระเยาว์ เมื่อทรงสร้างวัดขึ้นเป็นอนุสรณ์แห่งความสำเร็จจากการขุดคลองบางกรวย จึงโปรดให้นำพระปรมาภิไธยของสมเด็จพระเจ้าแก้วฟ้า (พระยอดฟ้า) มาตั้งเป็นชื่อวัดที่โปรดสร้างขึ้นเป็นอนุสรณ์ดังกล่าวนี้ว่า วัดแก้วฟ้าเพื่อเป็นที่เฉลิมพระเกียรติแด่สมเด็จพระเจ้าแก้วฟ้า (พระยอดฟ้า) สืบไป

ดังนั้น วัดแก้วฟ้านี้น่าจะสันนิษฐานได้ ๒ อย่าง คือ เป็นชื่อที่นำพระราชสมัญญานามของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิมาตั้งเป็นชื่อวัดหรือเป็นชื่อที่นำพระปรมาภิไธยของสมเด็จพระเจ้าแก้วฟ้า (พระยอดฟ้า) เพื่อเป็นที่เฉลิมพระเกียรติตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิที่โปรดสร้างวัดแห่งนี้ให้เป็นอนุสรณ์แห่งความสำเร็จตามที่ทรงตั้งสัตยาธิษฐานดังที่กล่าวไว้แล้วในตอนต้น

ในส่วนโบราณสถานและโบราณวัตถุที่อุโบสถหลังเก่า มีคุณค่าในทางศิลป์ประวัติศาสตร์และโบราณคดี สมควรขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานหรือโบราณวัตถุของชาติต่อไป รวมทั้งสมุดข่อยที่กล่าวแล้วสมควรขึ้นทะเบียนเป็นโบราณวัตถุของชาติเพราะการขึ้นทะเบียนจะทำให้เป็นเกียรติของวัดแก้วฟ้าที่เป็นเจ้าของมรดกกล้ำค่าเหล่านี้

☛ วัดเพลง (ร้าง)

โบราณสถานวัดเพลง (ร้าง) ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ริมคลองวัดสักใหญ่ สันนิษฐานตามลักษณะสถาปัตยกรรมและลายปูนปั้นที่เหลืออยู่ว่าสร้างขึ้นในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชและอาจมีสภาพเป็นวัดร้างมาตั้งแต่คราวเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ เมื่อทัพพม่าซึ่งยกมาจากทางใต้ได้ตั้งค่ายรบ บริเวณวัดเขมาภิรตาราม ทำให้ผู้คนเกิดความหวาดกลัวและหนีพม่าไป วัดจึงมีสภาพร้าง

พระอุโบสถ สูงมาก ยาวขนาด ๖ ห้อง ตรงมุมย่อไม้สิบสอง เสาตรงซุ้มประตูประดับลายปูนปั้น คานไม้ตรงซุ้มประตู และเหนือคานขึ้นไปเป็นไม้มีลวดลงรักปิดทองกนกเปลวเพลิง ฝาผนังด้านหลังมีพระประธานมีร่องรอยจิตรกรรมหลงเหลืออยู่ราง ๆ เป็นลายดอกไม้ร่วงบนพื้นสีแดง พระอุโบสถเหลือเพียงผนังสี่ด้าน ไม่มีหลังคาและบานประตู หน้าต่าง มีต้นไทรขึ้นปกคลุม ช่วยยึดผนังอุโบสถทั้งสี่ด้านไม่ให้พังทลายลงมา

ภาพพระอุโบสถ

พระประธานในพระอุโบสถ หลวงต่อโต (จากเอกสารอ้างอิง) หรือหลวงพ่ออู่ทอง (ตามที่เรียกสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษของผู้ดูแล) เป็นพระพุทธรูปหินทรายแดง หุ้มปูนลงรักปิดทอง ปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง ๓ ใน ๔ ของความกว้างพระอุโบสถ พระพุทธลักษณะเป็นพระพุทธรูปสมัยอู่ทอง

ภาพพระประธานในพระอุโบสถ

ใบเสมา ทำจากหินทรายแดง ตั้งอยู่ตามมุมพระอุโบสถเหลือเพียงแท่นฐานบัว ตั้งอยู่บนขาสิงห์โหย่ง ๔ ฐาน ใบเสมาบางอันยังมีสภาพสมบูรณ์เห็นลวดลายชัดเจน ปัจจุบันเก็บไว้ที่วัดสักใหญ่

หอระฆัง ตั้งอยู่ทางด้านขวาของพระอุโบสถ เดิมมียอด มีบันได แต่ได้พังไปหมดแล้ว ปัจจุบัน คุณลัดดา พิสิทวานิช (ป้านงค์) (บุตรีนางสาย เลี่ยมนุช ผู้เช่าที่ดินวัดจากกรมการศาสนา ทำสวนมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๕) เป็นผู้ดูแลโบราณสถานวัดเพลงสืบต่อจากบรรพบุรุษ

ภาพหอระฆัง

ประวัติวัดมะนาว

วัดมะนาวแห่งนี้ สันนิฐานว่าเดิมเป็นวัดราษฎร์ ซึ่งเคยได้รับวิสุงคามสีมา โดยมีหลักฐานการพบใบสมาธรรมจักร ซึ่งแสลักจากหินทรายแดงลักษณะคล้ายคลึงกับวัดเก่าแก่หลาย ๆ วัด ในท้องที่อำเภอบางกรวย โดยมีหลักฐานแน่ชัดว่า สร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ได้แก่ วัดชลอ วัดแก้วฟ้า และบางไกรใน ต่อมาเมื่อสิ้นสุดยุคกรุงศรีอยุธยา เข้าสู่กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ เริ่มมีการขุดคลองขึ้นหลายสาย เพื่อความสะดวกในการสัญจรทางน้ำของประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งนิยมสร้างบ้านเรือนอยู่ริมน้ำเจ้าพระยา และคลองบางกอกน้อย เพื่อความสะดวกในการค้าขาย และรับราชการในเมืองหลวง ต่อมาเกิดมีโรคห่า สันนิฐานว่าเป็นโรคอหิวาต์ระบาด ในเมืองหลวงโดยรอบ จึงทำให้ประชาชนซึ่งอาศัยอยู่บริเวณวัดมะนาวมีจำนวนน้อยลงตามลำดับ วัดมะนาวแห่งนี้จึงร้างไปในที่สุดและไม่มีการบูรณะขึ้นมาอีก วัดมะนาวจึงยังคงเป็นวัดร้างอยู่ในการดูแลของกรมศาสนา

ในปัจจุบันกรมศาสนา มอบให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ใช้สถานที่เท่าที่เหลืออยู่ของวัดมะนาวเป็นที่ตั้งของสถานีตำรวจภูธร อำเภอบาวกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยมีค่าตอบแทนให้กับกรรมการศาสนา และให้ดูแลทำนุบำรุงอุโบสถของวัดมะนาวแห่งนี้ตลอดมา

☛ **วัดยางป่า**

วัดยางป่า (ยั้ง) เป็นวัดที่ก่อสร้างในสมัยอยุธยา ตั้งอยู่ ต.บางขนุน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี แต่ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าเป็นสมัยอยุธยาตอนใด แต่มีหลักฐานปรากฏแสดงว่าเป็นสมัยอยุธยาจากซากกระเบื้องหลังคาของพระอุโบสถหลังเก่า และพระพุทธรูปใต้ฐานพระประธานเดิมที่ขุดพบ ซึ่งชาวบ้านเรียกพระประธานองค์นี้ว่า “หลวงพ่อเหลือ” ส่วนพระพุทธรูปที่ขุดพบนั้นเป็นพระบุหนังสมัยอยุธยา จึงเป็นหลักฐานได้ว่า วัดยางป่า (ยั้ง) แห่งนี้เป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยอยุธยา

วัดถูกปล่อยว่างรกร้างมานาน จนกระทั่งพระอาจารย์ อาภากโร (อำนวย) มาพบเห็นวัดจึงมีความคิดที่จะริเริ่มสร้างวัดขึ้นใหม่ จากนั้นจึงเป็นผู้นำในการบูรณะวัดยางป่า (ยั้ง) ประมาณปี ๒๕๕๓ ซึ่งขณะนี้มีพระภิกษุ จำนวน ๕ รูป และได้บูรณะองค์พระประธาน “หลวงพ่อเหลือ” สร้างหอระฆัง ๑ หลัง และกุฎิ ๑๐ หลัง

พระบรมรูป สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ณ วัดยางป่า ต.บางขนุน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี

สถานที่บูชาพระบริเวณหน้าวัด

สถานที่บูชาพระบริเวณหอระฆัง

สภาพอุโบสถปัจจุบัน

แผนที่วัดยางป่า

